

TEMATIKA
SZOCIOLÓGIA –TÁRSADALOMELMÉLET ALAPJAI
BBNSZ08100-BBNTT00100
szociológia és társadalmi tanulmányok szakos hallgatók számára
Dr. Bartal Anna Mária Ph.D.
2011./2012. tanév I. félév, kedd 10-12.30

TEMATIKA
SZOCIOLÓGIA –TÁRSADALOMELMÉLET ALAPJAI
BBNSZ08100-BBNTT00100
szociológia és társadalmi tanulmányok szakos hallgatók számára
Dr. Bartal Anna Mária Ph.D.
2011./2012. tanév I. félév, kedd 10-12.30

A TANTÁRGY CÉLJA

A tantárgy célja, hogy megismertesse a hallgatókat a szociológiai gondolkodás történetével, főbb kérdéseivel és alapvető fogalmaival. További cél, hogy bevezesse a hallgatókat a szociológia főbb – elméleti és kutatási – témaköreibe.

A tananyag két – egy külföldi és egy hazai – szociológiai alapkönyvre támaszkodik:

Anthony Giddens: Szociológia. Osiris Kiadó, 1995.
Andorka Rudolf: Bevezetés a szociológiába. Osiris Kiadó, 2006.

(A tematikában megadott oldalszámok ezen kiadási év szerinti tankönyvekből valók, más kiadási évszámú könyvek esetén az oldalszámok változhatnak!!)

TEMATIKA

A tematikában *a számonkért tananyag* minden órához és témához megadott releváns kötelező irodalom.

Az *ajánlott szakirodalom* a szélesebb (és esetleg a más nézőpontú) tájékozódást van hivatott segíteni.

ÉRTÉKELÉS, SZÁMONKÉRÉS

A félév teljesítése írásban történik, a vizsgaidőszakban írt teszt formájában. A teszt két részből áll: 10, a félév során tanult szociológiai fogalom kifejtése és 50 tesztkérdés megoldása.

Időpont	TEMATIKA
1. 2011. IX.13.	BEVEZETÉS Tananyag: Mi a szociológia? A szociológia főbb kérdései. A szociológia helye a tudományok rendszerében. Kötelező irodalom: Giddens: Szociológia: Szociológiai problémák és perspektívák c. fejezet (36-56.o.) Andorka: Bevezetés a szociológiába: A szociológia tárgya módszere alfejezettől (37-47.o.)
2. 2011. IX.20.	A SZOCIOLÓGIA FEJLŐDÉSE ÉS IRÁNYZATAI – A KEZDETEK, ALAPÍTÓATYÁK ÉS KÖVETŐK. Tananyag: A szociológiai gondolkodás eredete, kezdetek, alapítóatyák, kortársak és követők. Szociológiai irányzatok. Kötelező irodalom: Andorka: Bevezetés a szociológiába: A szociológia története c. fejezettől a magyar szociológia története c. fejezetig (48-68.o. + szorgalmasaknak: 68-90.o.) Giddens: Szociológia: Mai irányzatok, Elméleti dilemmák c. fejezetek (660-677.o.)
3. 2011. IX.27.	A SZOCIOLÓGIA NÉZŐPONTJAI. AZ EGYÉN TÁRSADALMIVÁ VÁLÁSA. Mikro-, makro-szociológiai nézőpont. Az egyén társadalmivá válása: a szocializáció. Szerep- státusz-pozíció. Szocializációs közegek: család, elsődleges csoportok, közösségek. Az életút elemzések. Kötelező irodalom: Giddens: Szociológia: Mikro-, makroszociológia (133.o.), Szocializáció és életciklus (87-119.o.), Rokonság, házasság és család (378-405.o.) c. fejezetek Ajánlott irodalom: Andorka: Bevezetés a szociológiába, 339-361.o.; 406-420.o.; 569-571.o.

TEMATIKA
SZOCIOLÓGIA –TÁRSADALOMELMÉLET ALAPJAI
 BBNSZ08100-BBNTT00100
 szociológia és társadalmi tanulmányok szakos hallgatók számára
 Dr. Bartal Anna Mária Ph.D.
 2011./2012. tanév I. félév, kedd 10-12.30

4. 2011. X.4.	NORMÁK-ÉRTÉKEK. KONFORMITÁS-DEVIANCIA Tananyag: Normák és értékek. Értékek változásai- tradicionális-modern-posztmodern. A normáktól való eltérés: deviancia és deviancia elméletek. Deviáns viselkedési formák: öngyilkosság, bűnözés, alkoholizmus, kábítószerfogyasztás, játékszenvedély.
	Kötelező irodalom: Andorka: Bevezetés a szociológiába: Kultúra, értékek és normák, szocializáció (566-597.o.), Deviáns viselkedés (598-640.o.) c. fejezetek Ajánlott irodalom: Giddens: Szociológia.: Deviancia magyarázatai (142.-174.o.) c. fejezet
5. 2011. X.11.	TÁRSADALOM ÉS KULTÚRA. SZUBKULTÚRA-ETNIKUM-ELŐÍTÉLETEK. Tananyag: Társadalom és a kultúra fogalma. Kultúra-szubkultúra-szegregáció. Etnikai csoportok és kisebbségek –multikulturalitástól az előítéletig.
	Kötelező irodalom: Giddens: Szociológia: Kultúra és társadalom c. fejezet (59-62.o., 66-70.o.), Etnicitás és faj fejezet (255-267.o., 280-283.o.) Ajánlott irodalom: Andorka: Bevezetés a szociológiába (377-392.o.)
6. 2011. X.18.	TÁRSADALMI FEJLŐDÉS TÖRTÉNETI TÁVLATBAN. TÁRSADALMI STRUKTÚRA. TÁRSADALMI MOBILITÁS. Tananyag: premodern-, modern- és a rizikótársadalom. A társadalmi struktúra és magyarázó fogalmai: osztály, rend, réteg, státuscsoport. A piramis modelltől a hagymamodellen át a homokóra modellig. A társadalmi mobilitás: inter-,intragenerációs mobilitás.
	Kötelező irodalom: Giddens: Szociológia: Premodern társadalom c. fejezettől a modern kor társadalmi c. fejezetig (71-81.o.), Andorka: Bevezetés a szociológiába: Társadalmi szerkezet és rétegződés c. fejezet (156-175.o., 191-199.o.) Ajánlott irodalom: Giddens: Szociológia.Rétegződés és osztályszerkezet (221-249.o.) c. fejezet
7. 2011. X.25.	OKTATÁS ÉS ISKOLA. Tananyag: Az oktatás és az iskola funkionalista és neomarxista megközelítése. Az iskola mint szervezet. Társadalmi normák, értékek, szerepek közvetítése az iskolában. A kulturális és a társadalmi tőke.
	Kötelező irodalom: Giddens: Szociológia: Oktatás, kommunikáció média c. fejezet (407-433.o.) Andorka: Bevezetés a szociológiába: Oktatás c. fejezet (427-457.o.)
8. 2011. XI.8.	A VALLÁS Tananyag: Vallás és vallásosság. A vallások szervezeti formái: egyház szekta, felekezet, kultusz. A vallás funkciója a társadalomban - szekularizáció, fundamentalizmus. A vallásosság változásának tendenciái.
	Kötelező irodalom: Andorka: Bevezetés a szociológiába: Vallás c. fejezet (641-661.o.) Ajánlott irodalom: Giddens: Szociológia, 435-456.o.
9. 2011. XI.15.	ÁLLAM- KORMÁNYZAT-HATALOM-CIVIL TÁRSADALOM Tananyag: . Az állam és formái –történeti változások, szerkezeti formák. A kormányzás és formái, intézményei. Uralom és hatalom – központi és helyi. A demokratikus állami berendezkedés és szervezetei. Civil társadalom és szervezete. A pártok.
	Kötelező irodalom: Andorka: Bevezetés a szociológiába: Állam, kormányzat, politika c. fejezet 500-565.o.,) Ajánlott irodalom: Giddens: Szociológia: Politika, kormányzat, állam c. fejezet (307-344.o.)
10. 2011. XI.22.	A GAZDASÁGI ÉLET ÉS A MUNKAMEGOSZTÁS. Tananyag: A gazdaság változó arcai: az ipari kapitalizmustól a globalizációig. Gazdasági mechanizmusok: reciprocitás, redisztribúció, piac. Gazdasági szervezetek és intézmények. A munkamegosztás formái. A taylorizmustól a posztfordizmuson át a „gatesizmusig“. A munkanélküliség és következményei.
	Kötelező irodalom: Andorka: Bevezetés a szociológiába: Gazdaság c. fejezet (459-469.o.), Giddens: Szociológia.: Munka és gazdasági élet c. fejezet (465-473.o, 482-490. o.) Ajánlott irodalom: Andorka: Bevezetés a szociológiába, 474-485.o.

TEMATIKA
SZOCIOLÓGIA –TÁRSADALOMELMÉLET ALAPJAI
 BBNSZ08100-BBNTT00100
 szociológia és társadalmi tanulmányok szakos hallgatók számára
 Dr. Bartal Anna Mária Ph.D.
 2011./2012. tanév I. félév, kedd 10-12.30

11. 2011. XI.29.	<p style="text-align: center;">TÁRSADALMI EGYENLŐTLENSÉGEK. AZ EGYENLŐTLENSÉGEK DIMENZIÓI. TÁRSADALMI EGYENLŐTLENSÉGEK MAGYARORSZÁGON.</p> <p>Tananyag: különbözőségek és egyenlőtlenségek. Az egyenlőtlenség dimenziói: nemi, etnikai, települési, iskolai, foglalkozási, jövedelmi-vagyoni, kulturális-életmódbeli. Igazságosság és egyenlőtlenség. Kirekesztés és kiilleszkedés. Castell kiilleszkedési modellje.</p> <p>Kötelező irodalom: Andorka: Bevezetés a szociológiába: Egyenlőtlenség, szegénység c. fejezet (116-124.o., 136-140. o.)</p> <p>Ajánlott irodalom: Andorka: Bevezetés a szociológiába, 212 – 219.o.; 339-351.o., 551-555.o.</p>
12. 2011. XII.6.	<p style="text-align: center;">A MAGYAR SZOCIOLÓGIA KORSZAKAI – A MAGYAR TÁRSADALMI STRUKTÚRA VÁLTOZÁSAI NAPJAINKIG.</p> <p>Tananyag: A Huszadik Század Köre, a két háború közötti szociográfia, a szociológiai intézményesülése az 1960-as évek végétől napjainkig. A magyar társadalmi struktúra modellálásai: „kettős társadalom“, (Erdei F. 1940) két osztály egy réteg versus a munkajelleg csoportok (Ferge Zs. 1968), az L-modell (Kolosi T. 1987), két háromszög modell (Szelényi I. 1989) a terhes babapiskóta (Kolosi T. 2004)</p> <p>Kötelező irodalom: Andorka: Bevezetés a szociológiába: A magyar szociológia története c. fejezet (90-94.o.) és magyarországi helyzet a társadalmi rétegződés c. fejezetből (175-199.o.)</p>
13. 2011. XII.12.	ÖSSZEGZÉS, ISMÉTLÉS